

ویژگی‌های

امام صادق (ع)

www.ketab.ir

الخصائص الصادقية

حامد فدوی اردستانی

فدوی اردستانی، حامد،
ویژگی‌های امام صادق(ع)، الخصائص الصادقية / مؤلف: حامد فدوی
اردستانی. - قم: نسیم کوثر، ۱۳۹۱.
۳۸۴ ص.
978-964-2548-45-3
فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه: به صورت زیرنویس
۱. جعفر بن محمد(ع)، امام ششم، ۸۳-۱۴۸ ق. الف: عنوان. ب: عنوان:
الخصائص الصادقية.

انتشارات نسیم کوثر

فدوی خیابان شهید فاطمی (دور شهر) - کوچه ۳۰ - پلاک ۵۵
تلفن: ۰۹۱۲۲۵۱۴۹۰۷ - دورنگار: ۷۸۳۰۵۶۸ - همراه: ۰۹۱۲۲۵۱۴۹۰۷

شناسنامه:

□ نام کتاب: ویژگی‌های امام صادق(ع)، الخصائص الصادقية

□ مؤلف: حامد فدوی اردستانی

□ ناشر: نسیم کوثر

□ چاپ: چاپخانه ذاکر

□ نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۱

□ شمارگان: ۵۰۰ نسخه

□ قیمت: ۱۰۸۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب کتاب

مقدمه ناشر.....	۱۱
پیشگفتار.....	۱۳
فصل اول	
ولادت و دوران کودکی.....	۱۵
ولادت.....	۱۷
علت نام‌گذاری ایشان به جعفر.....	۱۸
وجه تسمیه امام به صادق.....	۱۹
کنیه و القاب.....	۲۰
پدر.....	۲۰
مادر.....	۲۱
رشد امام در سایه جد و پدر.....	۲۲
شمائل امام.....	۲۳
نقش نگین.....	۲۳
فصل دوم	
نصوص امامت.....	۲۵
درباره امامت.....	۲۷
۱. برای شناخت امام باید...؟.....	۳۰
۲. تعریف امامت.....	۳۱
۳. دلایل نیاز داشتن به امام.....	۳۳
دلایل امامت.....	۴۰
تصریح رسول خدا ﷺ.....	۴۱
تصریح امام باقر ﷺ.....	۴۲
قسمتی از دلایل امامت.....	۴۳
۱. پیشگویی امام صادق ﷺ.....	۴۳
۲. خبر شهادت زید بن علی.....	۴۴
۳. خبر شهادت معلی.....	۴۵
۴. پیشگویی خلافت بنی عباس.....	۴۶
فصل سوم	
معجزات امام صادق ﷺ.....	۴۷
معنی معجزه و کرامت.....	۴۹
عبودیت سرچشمه کرامت‌ها.....	۵۱
معجزات.....	۵۶
اثر دعای امام صادق ﷺ.....	۵۶
تأخیر در قبض روح.....	۵۶
عرب مسخ شده.....	۵۸
تصرف در اشیاء.....	۵۹
اجابت دعا.....	۵۹

زنده کردن پرندگان	٦٠
کوتاه شدن عمر زن بد اخلاق ..	٦١
نجات دادن حیوانات از مرگ ..	٦٢
نشانه امامت	٦٢
وفای به عهد	٦٣
عرضه شدن اعمال بر ائمه علیهم السلام ..	٦٣
محصول دادن درخت خشکیده ..	٦٤
دینارهای غیر مشروع	٦٥
حکایت ابو حمزه	٦٥
حراست ملائکه از ائمه علیهم السلام ..	٦٦
بهشت، جایگاه شیعیان	٦٦
دعای حضرت یوسف علیه السلام	٦٧
ناکامی منصور در قتل امام	٦٧
بنای مائده و زوی مریم	٦٨
گوشت غیر مدنی	٦٩
طبیق خرما	٦٩
شفای پیسی	٧٠
حکایت عبدالله بن علی	٧١

فصل چهارم

ویژگی های اخلاقی و رفتاری امام ..	٧٣
فضایل و مکارم اخلاقی	٧٥
انفاق و بخشش	٧٦
الف. سایبان بنی ساعده	٧٨
ب. کمک به فقرا	٧٩
ج. عطای پنهانی	٧٩
عبادت و نیایش	٧٩
الف. بندگی و خلوص	٨٠
ب. خوف از عذاب الهی	٨١
ج. حالت ملکوتی امام	٨٢
د. جرأت لبیک گفتن	٨٢
صبر و شکیبایی	٨٣
الف. مزه مرگ	٨٤
ب. یک درس هم از بند کفش ..	٨٥
عفو و گذشت	٨٥
الف. سرپیچی از فرمان	٨٧
ب. نماز برای نفرین یا بخشش ..	٨٨
ج. شب برای تو، روز برای ما ..	٨٨
صله رحم	٨٩
الف. پیش قدم برای آشتی	٩٠
ب. عاقل خویشاوند	٩٠
کسب و کار	٩١
الف. برو کار کن!	٩٢
ب. بدست آوردن روزی	٩٢
ج. بیل زدن و آبیاری	٩٣
تواضع و فروتنی	٩٣
پرهیز از تشریفات	٩٤
اهل بی ادبی و نهی از منکر	٩٥
الف. شام، نشان بی تقوایی ...	٩٦
ب. تصمیم خود منصرف شو! ..	٩٧
ج. شراب و سفره غذا	٩٨
د. کار نیک	٩٨
شکرگزاری	٩٩
خیر است، پولی ندارم	١٠١
صدقه	١٠٢
الف. پیش از درخواست نیازمند ..	١٠٣
ب. زکات فطره	١٠٤
گره گشایی و کارسازی	١٠٤

عاق و الدین	۱۴۸	الف. از خدا بخواه	۱۰۵
قتل نفس	۱۴۸	ب. اصلاح ذات البین	۱۰۶
تهمت به زنان شوهردار	۱۴۸	ج. احسان و نیکی به شیعه	۱۰۶
خوردن مال یتیم	۱۴۸	شجاعت	۱۰۷
ربا خواری	۱۴۸	زهد و حدود آن	۱۰۸
فرار از جنگ	۱۴۸	الف. پیراهن وصله دار	۱۰۸
سحر	۱۴۸	ب. پیراهنی شبیه کرباس	۱۰۹
زنا	۱۴۹	اخلاص	۱۰۹
سوگند دورغ	۱۴۹	خدمتگزار خاندان	۱۱۰
خیانت	۱۴۹	مواسات	۱۱۱
زکات ندادن	۱۴۹	مادوست نداریم طعام	۱۱۲
کتمان شهادت	۱۴۹	وفای به عهد و پیمان	۱۱۳
شهادت باطل	۱۴۹	الف. خدا، پسران حامی	۱۱۴
پیمان شکنی	۱۴۹	ب. ضمانت بهشت	۱۱۵
کفران نعمت	۱۵۰	ج. اموال رایبه صاحبانش باو	۱۱۶
کم فروشی	۱۵۰		
۲. علم، فقه و حدیث	۱۵۱	فصل پنجم	
علت نامگذاری مکتب تشیع به	۱۵۳	ویژگی های علمی امام علیه السلام	۱۱۹
۴. علم طب	۱۵۸	امام سرچشمه علوم و معارف	۱۲۱
الف. جایگاه طب در قرآن ..	۱۵۸	الف. وراثت	۱۲۱
ب. جایگاه طب پیشگیری در اسلام ..	۱۵۸	ب. وحی الهی	۱۲۸
ارزیابی کلی احادیث طبّی	۱۶۱	ج. آموزش از پدرانشان	۱۳۰
الف. مبدأ علم طب	۱۶۱	شخصیت علمی امام صادق علیه السلام ..	۱۳۰
ب. اهل بیت و دانش پزشکی ..	۱۶۲	تخصص در علوم	۱۳۲
ج. دین و حرفه پزشکی	۱۶۳	۱. علم فلسفه و کلام	۱۳۴
دیدگاه شیخ صدوق	۱۶۴	۲. علم تفسیر	۱۴۱
نمونه هایی از احادیث طبّی	۱۶۷	نمونه هایی از تفسیر قرآن	۱۴۳
۵. علم بر زبان ها	۱۷۳	شرک	۱۴۷
تکلم امام علیه السلام به زبان های مختلف ..	۱۷۵	ناامیدی از رحمت خدا	۱۴۷

۶. علم رؤیا	۱۷۶
۷. علم به افلاک	۱۸۰
۸. علم شیمی	۱۸۴
عظمت علمی و عملی امام	۱۹۰
از زبان اندیشمندان و علما	۱۹۰
شیخ صدوق	۱۹۰
علی بن عیسیٰ اربلی	۱۹۱
شیخ مفید	۱۹۲
ابونعیم اصفهانی	۱۹۲
خاقانی شروانی	۱۹۲
شهرستانی	۱۹۲
ابوحنیفه	۱۹۲
مالک بن أنص	۱۹۳
ابن حجر عسقلانی	۱۹۳
عطار نیشابوری	۱۹۳
عمرو بن ابی المفضل	۱۹۴
ابن خلکان	۱۹۴
ابوبحر جاحظ	۱۹۵
سیدامیر علی	۱۹۵
زید	۱۹۶

فصل هشتم

شاگردان و اصحاب	۲۱۵
دانشگاه بزرگ جعفری	۲۱۷
وسعت دانشگاه امام صادق علیه السلام	۲۱۸
تربیت یافتگان امام صادق علیه السلام	۲۲۱
ویژگی‌هایی از زندگی اصحاب امام	۲۲۲
۱. ابان بن تغلب	۲۲۲
الف) موقعیت علمی	۲۲۳
ب) مناظرات	۲۲۵
ج) شاگردان و تألیفات	۲۲۵
ابان از دیدگاه اندیشمندان	۲۲۶
الف) دیدگاه علمای شیعه	۲۲۶
ب) دیدگاه علمای اهل تسنن	۲۲۷
۲. فضیل بن یسار بصری	۲۲۹
۳. برید بن معاویه عجلی	۲۳۰
۴. زرارة بن أعین	۲۳۱
۵. حُمران بن أعین شیبانی	۲۳۳
۶. أمّ بن النختری (ابوبصیر)	۲۳۵
۷. حماد بن مسلم بن ریاح	۲۳۷
الف) موقعیت علمی	۲۳۷
ب) تواضع	۲۳۹
۸. محمد بن علی بن نعمان	۲۳۹
تألیفات	۲۴۱
۹. جابر بن یزید جعفی کوفی	۲۴۱
جابر و اظهار جنون	۲۴۱
جابر، حامل اسرار علوم اهل بیت	۲۴۲
۱۰. مُعَلّی بن حُثَیث	۲۴۳
۱۱. ابو حمزة ثمالی	۲۴۵
۱۲. هشام بن حکم	۲۴۶

۲۹۴	ب) سیره امام صادق علیه السلام	۲۴۸	بحث امامت
۲۹۵	۴. گروه معتزله	۲۴۹	مناظره هشام و عمرو بن عبید
۲۹۷	الف) خلق قرآن	۲۵۲	شاگردان
۲۹۸	ب) نفی صفات و نفی رؤیت خدا	۲۵۲	تالیفات
۲۹۹	ج) گرایش سیاسی معتزله	۲۵۴	موقعیت هشام در نظر ائمه:
۲۹۹	د) قضا و قدر الهی،	۲۵۵	۱۳. صفوان جمال
۳۰۱	ه) سیره امام صادق علیه السلام و	۲۵۵	۱۴. عبدالله بن ابی یعفور
۳۰۴	۵. گروه قضاص	۲۵۶	۱۵. مفضل بن عمر

فصل دهم

۳۰۹	سخنان، پندها و حکمت‌ها
۳۱۱	سخنان، پندها و حکمت‌ها
۳۱۱	تأثیر سکوت و بردباری سنجیده ..
۳۱۲	فضیلت رقت قلب و گریه
۳۱۲	طلب مال حلال
۳۱۳	کسب‌کنی، صفای دل
۳۱۳	حدیث عنان بصری از امام
۳۱۸	دیوانه کیست؟
۳۱۹	دوری از دو چیز
۳۱۹	مؤمن کیست؟
۳۲۰	آئینه
۳۲۰	حق پدر و مادر
۳۲۱	خوش خلقی
۳۲۱	ریا و شرک
۳۲۲	مهلت گنهکار مهلت
۳۲۲	ملاقات بیمار
۳۲۳	خدمت به مردم
۳۲۳	اسراف
۳۲۴	منافق

فصل هشتم

۲۵۹	مناظرات و احتجاجات امام
۲۶۱	مناظرات امام صادق علیه السلام
۲۶۱	مناظره با ابن ابی نعیم
۲۶۴	مناظره با رؤسای معتزله
۲۷۰	مناظره امام صادق علیه السلام با ابو حنیف

فصل نهم

۲۷۵	مبارزات امام صادق علیه السلام
۲۷۷	دورنمایی از اوضاع سیاسی و
۲۷۷	سیره امام در برخورد با مذاهب ...
۲۷۸	۱. گروه مرجئه
۲۷۹	الف) اهداف عمل
۲۸۰	ب) سیره امام صادق علیه السلام
۲۸۵	۲. گروه قدریه
۲۸۸	الف) قدریه چه کسانی هستند؟
۲۹۰	ب) سیره پیشوایان چهارگانه
۲۹۱	ج) سیره امام صادق علیه السلام
۲۹۲	۳. گروه جبریه
۲۹۳	الف) جهّمیه

۳۳۳	وفای به وعده	۳۲۴	شیعه کیست؟
۳۳۴	مسلمان	۳۲۵	بدزبانی
۳۳۴	کلمات قصار امام صادق علیه السلام	۳۲۶	سلام
		۳۲۶	صفات شیعه
		۳۲۷	فضائل شیعیان
		۳۲۸	توبه
		۳۲۸	هوس ها
		۳۲۹	اثر مادی
		۳۲۹	صدقه
		۳۳۰	سود بی زیان
		۳۳۱	پارسایی
		۳۳۱	بخشنده و بخیل
		۳۳۲	
		۳۳۲	رنج برای خانداده
		۳۳۳	عقل کامل
۳۴۱	شهادت و ثواب زیارت		
۳۴۳	به شهادت رسیدن امام		
۳۴۴	تصریح بر امامت امام کاظم علیه السلام		
۳۴۵	وصایای امام به فرزندش		
۳۴۷	وصیت به خویشاوندان		
۳۴۷	شهادت		
۳۴۸	تجهیز و تشییع پیکر امام		
۳۴۹	در آخرین اقامتگاه		
۳۴۹	ثواب زیارت آن حضرت		
۳۵۰	همسران و فرزندان		

فصل یازدهم

مقدمه ناشر

آشنایی با زندگی پیشوایان اسلام به خصوص آن بخش از مواردی که شامل ویژگی‌های اخلاقی آنان، که مربوط به ساختار فکری و رفتاری پیروان ولایت و دوستداران اهل بیت علیهم‌السلام می‌باشد، در راه استیلای اهداف بلند شیعی از ضرورت‌های مهم است. به طوری که بررسی این خصائص ائمه علیهم‌السلام در طول تاریخ پرفراز و نشیب اسلام هر چند تلخ و شیرین، در جهت خودسازی و تثبیت مبانی اخلاقی، فکری و اقتصادی شیعه شایان توجه بوده و آگاهی از رفتار و سخنان گهربار و ارزشمند این معصومین بسیار سودمند و آموزنده است.

اما در این برهه از زمان که تهاجم فرهنگی به معارف شیعی از هر زمان گسترده‌تر می‌باشد، اشاعه فرهنگ ناب محمدی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم و عرفی پیشوایان معصومین علیهم‌السلام به نسل جوان جامعه، باری بس گرانسنگ بوده و تلاش مضاعفی را می‌طلبد که برای آیندگان سرمایه‌گذاری فکری بیشتری را انجام داد. مؤسسه انتشارات نسیم کوثر با استعانت از خداوند متعال و توکل به ذات پاکش و مددخواهی از ائمه هدی علیهم‌السلام، امیدوار است در مدتی که پا به عرصه نشر گذاشته، با بضاعت اندک خود بتواند در راه پرافتخار خدمت به ائمه معصومین علیهم‌السلام قدم‌هایی استوارتر از پیش بردارد.

لذا در این راستا، با لطف خدا و عنایت ائمه معصومین علیهم‌السلام و همکاری صمیمانه جمعی از اساتید گرانقدر همچون حضرات، حجة الاسلام جناب آقای عبدالکریم پاک‌نیا و حجة الاسلام جناب آقای حامد فدوی اردستانی

توانستیم مجموعه ارزشمند «موسوعه خصائص معصومین» را تحت عناوین اختصاصی هر یک از معصومین، حاوی ویژگی‌های ایشان؛ به صورت مجلدات مستقل؛ به صورت دوره کامل، تدوین و به جامعه فرهنگ و اندیشه اسلامی ارائه نماییم.

در این مجموعه‌ها سعی شده با استفاده از مدارک و منابع معتبر شیعه و اهل سنت، مطالبی را در قالب موضوعاتی چون معجزات، فضایل، مکارم اخلاق و شمه‌ای از سیره فردی و اجتماعی و نیز قسمتی از گفتار گرانمایه، کلمات قصار و روایات وارده از ایشان را تحت عنوان «ویژگی‌های امام معصوم» به دوستداران اهل بیت تقدیم نماید تا خوانندگان محترم به مقام والای آن امامان همام هر چه بیشتر واقف آمده و از سرچشمه‌های زلال معرفتشان حظ کافی را ببرند.

نیز در مورد زندگانی و حالات معصومین مجموعه‌های ارزشمندی با موضوعات بررسی‌های تحقیقی متعددی تدوین شده که در جای خود مورد تقدیر می‌باشد. ولی در این مجال سعی شده با ارائه این مجموعه، خلأیی که در زمینه بیان ویژگی‌های معصومین بوده است، پر نماییم.

کتاب حاضر با نام «ویژگی‌های امام هادی» - الخصائص الصادقية - که حاصل زحمت دوست فاضل و فرزانه ام - حضرت حجة الاسلام جناب آقای فدوی اردستانی می‌باشد، همین هدف یادشده را دنبال کرده و به روشن کردن برخی از زوایای اخلاقی و ویژگی‌های امام صادق می‌پردازد، که تقدیم خوانندگان عزیز می‌گردد.

به امید آنکه این موسوعه از جانب گروه تحقیق انتشارات نسیم کوثر، مورد قبول درگاه احادیث قرار گرفته و اهل فضل و کمال، از کاستی‌های موجود، ما را به دیده بزرگواری بخشیده و در هر چه پربارتر نمودن این مجموعه از راهنمایی خود بهره‌مند نمایند.

محمدرضا جعفری نیا

پیشگفتار

رسول خدا ﷺ و ائمه هدی علیهم السلام ستارگان آسمان هدایت، معدن نور و علم الهی اند.

در طول بیست و سه سال دوران نبوت، با نزول کلام الهی و بیان و عمل پیامبر ﷺ پرده‌هایی از چهره و مقام شامخ معصومین علیهم السلام کنار رفت و طی این مدت چهره انسان کامل رخ نمود ولی متأسفانه توطئه‌های داخلی و خارجی، تحمیل محاصره‌ها و جنگ‌های گوناگون، بشریت را از بسیاری مواهب و میوه‌های این شجره طیبه محروم ساخت.

رهبران معصوم ما که نمادهای علم، عرفان، اخلاق، فضیلت، فقه، حدیث، تفسیر، عابدان شب و مجاهدان جست‌وجی‌ناپذیر فی سبیل الله بودند. با تأسف هر یک گرفتار فرعون‌ی در عصر خویش شدند. وقایعی چون سقیفه، انحراف رهبری اسلامی از مسیر حق، سرنگونی‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی نسبت به اهل بیت علیهم السلام، خانه نشینی امیرالمؤمنین علی علیه السلام، شهادت جانگداز عصمت کبری حضرت زهراء علیها السلام، شهادت مظلومانه امیرمؤمنان و امام حسن مجتبی علیهم السلام و بالأخره محرم سال ۶۱ هجری از جمله مسایلی است که دشمنان اسلام و قرآن بر سر راه هدایت و سعادت مردم عصر خویش و اعصار آینده به وجود آوردند؛ از این رو، معصومین علیهم السلام تا قبل از امام باقر علیهم السلام و امام صادق علیهم السلام هیچ یک تقریباً مجال بازگو نمودن حقایق اسلام و قرآن را نیافتند، تنها فرصت کوتاهی در عصر امامین همامین امام باقر و امام صادق علیهم السلام پیش آمد و

بسیاری از معارف از جمله عرفان، اخلاق، فقه، حدیث، تفسیر، علوم قرآنی و حتی علوم دیگر بیان شد.

نقش امام صادق علیه السلام در این مسأله بسیار برجسته و ممتاز است تا آنجا که مکتب اسلام به نام «مکتب جعفری» که خط سرخ نبوی و علوی است شناخته می شود.

امام صادق علیه السلام که خود از سلاله پاک پیامبر صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام است، در راه ترویج دین اسلام و قرآن، با رفتار و کردار خود و نیز تحمّل مشقات بسیار و همچنین گفتن سخن حق، اسلام محمدی را گسترش داد، تا پرچم اسلام برای همیشه سرافراز بماند تا به دست فرزند بزرگوارش امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - برسد ان شاء الله.

در پایان و مثل همیشه که در نوشتارهایم می نگارم، سر خم می کنم و خدا را شکر و سپاس می گویم که به این بنده سراپا تقصیر، توفیق عنایت فرمود تا باز هم به منقّب گلی دیگر از بوستان علوی و فاطمی را به رشته تحریر در آورم. و از عزیزی که این نوشتار را مطالعه می کنند، التماس دعا و از درگاه ایزد منان طلب آمرزش و رحمت دارم.

قم مقدسه - حامد فدوی اردستانی

۵ جمادی الاول ۱۴۲۸ ه. ق

مصادف با روز ولادت حضرت زینب علیها السلام